Lolfa Lên, Llenyddiaeth Cymru, Eisteddfod Genedlaethol Cymru

Cyngor Celfyddydau Cymru

Adroddiad Blynyddol y Gymraeg 2015/16

Cynllun Camau Gweithredu 2016/17

Cyngor Celfyddydau Cymru
Arts Council of Wales

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

1. Cyflwyniad

Sefydla Deddf y Gymraeg 1993 yr egwyddor y dylid trin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal wrth drafod busnes cyhoeddus a gweinyddu cyfiawnder yng Nghymru. Er mwyn cyflawni hyn, mae'n ofynnol i gyrff cyhoeddus - megis Cyngor Celfyddydau Cymru - gyhoeddi Cynllun y Gymraeg sy'n egluro sut y bwriadant gyflawni'r ymrwymiad hwn.

Hwn yw Adroddiad Blynyddol Cyngor Celfyddydau Cymru ar gyfer 2015/16. Darpara wybodaeth am ein perfformiad yn ôl yr amcanion, yr uchelgais a'r gofynion a nodir yng Nghynllun y Gymraeg.

Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, mae'r ddeddfwriaeth a lywodraetha faterion sy'n ymwneud â'r Gymraeg yn esblygu ac yn newid. Rhoes Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 gyd-destun newydd ar gyfer yr iaith gan fod statws swyddogol wedi'i sefydlu ar gyfer y Gymraeg yng Nghymru drwy gydsyniad Brenhinol.

Hefyd y Mesur a sefydlodd Gomisiynydd y Gymraeg yng Nghymru. Mae'r Comisiynydd yn gyfrifol am orfodi dyletswyddau cyfreithiol y Mesur drwy gyfres o Safonau.

Er 2014 mae Llywodraeth Cymru a Chomisiynydd newydd y Gymraeg yn ymgynghori ynghylch trefniadau newydd i amddiffyn a hyrwyddo statws y Gymraeg. Gorffennwyd proses ddeddfwriaethol Cam 2 o Fesur y Gymraeg (Cymru) yn Chwefror 2016 gyda chyhoeddi Safonau newydd Cam 2. A ninnau'n un o'r cyrff penodol yr effeithia'r ddeddfwriaeth arno, rhaid i Gyngor Celfyddydau Cymru gydymffurfio â'r Safonau hyn.

Ar 31 Mawrth 2016 derbyniasom ein Hysbysiad Cydymffurfedd drafft a ddechreuodd broses ffurfiol o ymgynghori. Disgrifiodd yr Hysbysiad Cydymffurfedd drafft y gofynion arfaethedig dan bob un o'r Safonau i'n sefydliad. Yn sgil ein hymateb i'r ymgynghoriad, derbyniasom ein Hysbysiad Cydymffurfedd terfynol ar 25 Gorffennaf 2016. Cynhwysai hwn y diwygiadau a awgrymasom ninnau i'r Comisiynydd. Ffurfia'r paratoadau er mwyn cydymffurfio â'r Safonau hyn y sail i lawer o Gynllun Gweithredu'r Gymraeg am y flwyddyn a ddaw.

Mae copi o'n Cynllun yn Atodiad 2.
Yn 2016/17 y diweddarwn Gynllun y Gymraeg i adlewyrchu'r Safonau newydd.

Yn gyffredinol, bydd y Safonau'n gwneud y canlynol:

- rhoi rhagor o eglurder i sefydliadau am eu dyletswyddau o ran y Gymraeg
- rhoi mwy o eglurder i siaradwyr Cymraeg am y gwasanaethau y gallant ddisgwyl eu derbyn yn Gymraeg
- sicrhau gwasanaethau Cymraeg cyson ar draws sefydliadau a gwella ansawdd y gwasanaethau
- ei gwneud yn ofynnol i sefydliadau ddefnyddio'r Gymraeg mewn modd rhesymol a chymesur

2. Ein hymrwymiad i'r Gymraeg

Mae gan y Cyngor ymrwymiad digamsyniol i bwysigrwydd datblygu a hyrwyddo'r celfyddydau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Un agwedd amlwg ar sut y mynegwn ein hunain yw'r geiriau a'r iaith a ddefnyddiwn. Cenedl ddwyieithog ydym - yn gyfreithiol, yn gymdeithasol, yn ddiwylliannol - a chenedl o unigolion a chymunedau. Y Gymraeg yn anad dim sy'n gwneud Cymru'n unigryw. Yr iaith yw'r modd inni ddeall a mwynhau llenyddiaeth a diwylliant sy'n eithriadol o gyfoethog. Ffynnu y mae'r celfyddydau yn y fath sefyllfa. Mae'r celfyddydau'n elfen allweddol wrth gynnal swyddogaeth hollbwysig y Gymraeg ym mywyd Cymru.

Bydd Cyngor Celfyddydau Cymru yn amddiffyn yn gryf hawl pobl i archwilio eu diwylliant a'u creadigrwydd unigryw drwy eu dewis iaith boed y bobl hynny'n ddefnyddwyr, yn ymgyfranogwyr neu'n artistiaid.

Cynllun y Gymraeg

Mae ein hymrwymiad i weithio drwy gyfrwng y Gymraeg yn cael ei ymgorffori yng Nghynllun y Gymraeg. Noda'r cynllun hwn y camau gweithredu a gymerwn i sicrhau y triniwn y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal wrth gynnal ein busnes cyhoeddus.

Yn gymorth i fonitro cynnydd a llywio ein gwaith, sefydlasom **Grŵp Monitro'r Gymraeg**. Dan gadeiryddiaeth aelod o'n Cyngor, cynnwys gynrychiolwyr staff o bob rhan o'n sefydliad. Mae'r Grŵp yn ymgyfarfod bob chwarter.

Grŵp Monitro'r Gymraeg

Sefydlwyd cylch gorchwyl Grŵp Monitro'r Gymraeg (o hyn ymlaen, y Grŵp) yn ei gyfarfod cychwynnol ar 12 Mai 2003. (Caiff y cylch gorchwyl ei adolygu ac, os oes angen, ei ddiwygio'n flynyddol gan y Cyngor bob mis Mawrth).

Swyddogaeth y Grŵp

1. Adolygu a monitro datblygu polisïau a gweithdrefnau (a chyfrannu atynt) sy'n galluogi'r Cyngor i ddilyn agenda arloesol i symud ymlaen ei wasanaeth dwyieithog a ddisgrifir yng Nghynllun y Gymraeg a chydymffurfio â Safonau'r Gymraeg.

2. Cynorthwyo'r Cyngor a'i swyddogion i sicrhau bod gweithgareddau'r Cyngor yn y maes hwn yn gyson ag uchelgais Deddf Lles a Chenedlaethau Dyfodol Llywodraeth Cymru.

3. Cynorthwyo'r Cyngor a'i swyddogion wrth ymgorffori dwyieithrwydd yn agwedd feunyddiol ar fuddsoddiadau, prosesau a rhaglenni gwaith Cyngor Celfyddydau Cymru.

4. Cyfrannu at fonitro cydymffurfedd Cyngor Celfyddydau Cymru â phob gofyniad deddfwriaethol a statudol perthnasol gan gynnwys unrhyw ddyletswyddau cyffredinol a phenodol sy'n gysylltiedig gan gynnwys monitro gweithredu Cynllun Gweithredu'r Gymraeg.

5. Cynghori ynghylch datblygu, gweithredu a monitro prosiectau datblygu penodol.

6. Cynnig arweiniad a chyngor i'w sefydliadau sy'n cael arian refeniw, pob sefydliad a gaiff arian prosiect ganddo ac eraill sy'n dibynnu ar ei rwydwaith am sut i adlewyrchu natur ddwyieithog y Gymru sydd ohoni.

7. Sicrha'r Grŵp y glynir at y swyddogaethau hyn drwy fabwysiadu'r canlynol:

   a) Goruchwyliaeth weithredol o effeithiolrwydd gweithgareddau Cyngor Celfyddydau Cymru wrth arddangos ymrwymiad i ddwyieithrwydd yn egwyddor lywodraethol sylfaenol ac amcan yn ei Siarter Frenhinol

   b) Monitro gweithredu'r gofynion y ddeddfwriaeth berthnasol (gan gynnwys Safonau'r Gymraeg, Cynllun y Gymraeg a'r Cynllun Camau Gweithredu ac adolygiad o'r Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb)

   c) Cynnig arweiniad a chyngor ynghylch swyddogaeth y cyfieithydd mewnol

   d) Ymdrin â chwynion o natur ieithyddol

   e) Cefnogi defnyddio'r Gymraeg ym myd y celfyddydau

   f) Darparu cyngor ac arweiniad ynghylch dwyieithrwydd er budd artistiaid a sefydliadau celfyddydol

   g) Cynghori ynghylch mentrau sy'n cynnig cymorth ym maes hyfforddiant a datblygiad proffesiynol i staff Cyngor Celfyddydau Cymru

   h) Gwneud argymhellion i'r Uwch Tîm Rheoli a'r Cyngor am unrhyw rai o'r uchod.

3. Ystadegau allweddol

Mae'n bwysig inni ddeall orau y gallwn fath ac ystod materion Cymraeg fel y codant ym mywyd cyfoes Cymru.

Y boblogaeth Gymraeg

Dengys gwybodaeth a ddaw o'r Cyfrifiad y tueddiadau poblogaeth canlynol.

	1991	2001	2011
Canran y boblogaeth sy'n gallu siarad Cymraeg	18.7%	20.8%	19%
Nifer y boblogaeth sy'n gallu siarad Cymraeg	508,000	582,000	562,000

Ffynhonnell: Cyfrifiad 1991, 2001 a 2011

Er bod y ganran a'r nifer o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru wedi gostwng rhwng 2001 a 2011, y gwir plaen yw bod nifer y siaradwyr Cymraeg yn uwch na'r hyn a gofnodwyd ym 1991.

Mae'r gwahaniaethau rhwng 2001 a 2011 yn amrywio'n ôl grŵp oed.

Cafwyd cynnydd sylweddol ar gyfer plant iau (yn yr oed 3-4), ychydig o gynnydd ar gyfer oedolion (yn yr oed 20-44) a lleihad ar gyfer pob grŵp oed arall.

	3-4 oed		20-44 oed	
	2001	2011	2001	2011
Canran o'r grŵp oed sy'n gallu siarad Cymraeg	18.8%	23.3%	15.5%	15.6%

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2001 a 2011

Mynychu'r celfyddydau ac ymgyfranogi ohonynt

Mae gennym ddiddordeb penodol mewn annog pobl i fwynhau'r celfyddydau a chymryd rhan ynddynt.

Bob blwyddyn rydym yn comisiynu gwaith ymchwil annibynnol – Omnibws Cymru – i asesu'r hyn sy'n digwydd ymhlith cynulleidfaoedd ac ymgyfranogwyr Cymraeg eu hiaith.

<u>Arolwg Omnibws i Oedolion</u>

Dyma'r ffigyrau ar gyfer poblogaeth yr oedolion:

Canran y siaradwyr Cymraeg sy'n mynychu'r celfyddydau neu'n ymgyfranogi ohonynt unwaith y flwyddyn neu'n amlach 2010-15						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mynychiadau	80%	78%	79%	83%	81%	81%
Ymgyfranogi	37%	37%	46%	44%	47%	49%

Ffynhonnell: Adroddiad Omnibws Cymru, Ymchwil Beaufort 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 a 2015.

- Yn 2015 arhosai lefelau mynychu ymhlith oedolion Cymraeg yn gyson â lefelau 2014. Aeth 81% o'r boblogaeth yn ei hoed i ddigwyddiad celfyddydol unwaith y flwyddyn neu'n amlach.

- Cynyddodd lefelau ymgyfranogi ymhlith oedolion Cymraeg yn 2015 o'u cymharu â'r flwyddyn cynt, sef cynnydd o 2 bwynt canran. Cynrychiola hyn y lefelau uchaf o ymgyfranogi ymhlith siaradwyr Cymraeg er 2010.

Data'r Gymraeg sy'n dod o adroddiad arolwg Omnibws 2015

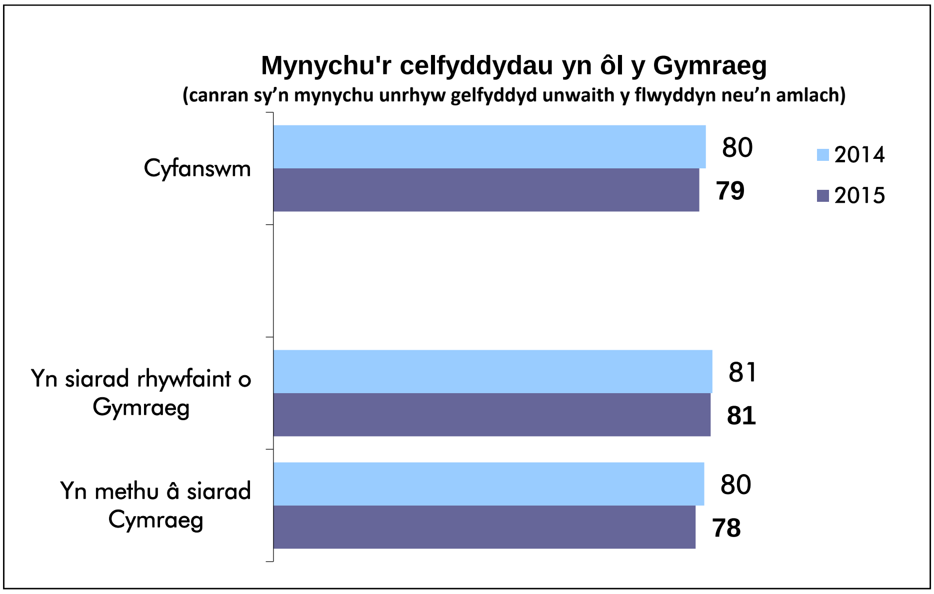

Sail: Pob oedolyn (2014:1,003; 2015:1,000)
Ffynhonnell: Arolwg Omnibws Cymru 2014/2015

- Yn 2015, cynyddodd y bwlch rhwng siaradwyr Cymraeg a'r rhai di-Gymraeg gan un pwynt canran a hanner yn 2014 i 3 phwynt canran (2.8). Er gwaethaf y cynnydd blwyddyn ar flwyddyn yn y bwlch rhwng y ddau grŵp, erys y bwlch o hyd yn gulach na'r gwahaniaeth o 10 pwynt canran a fu yn 2013.

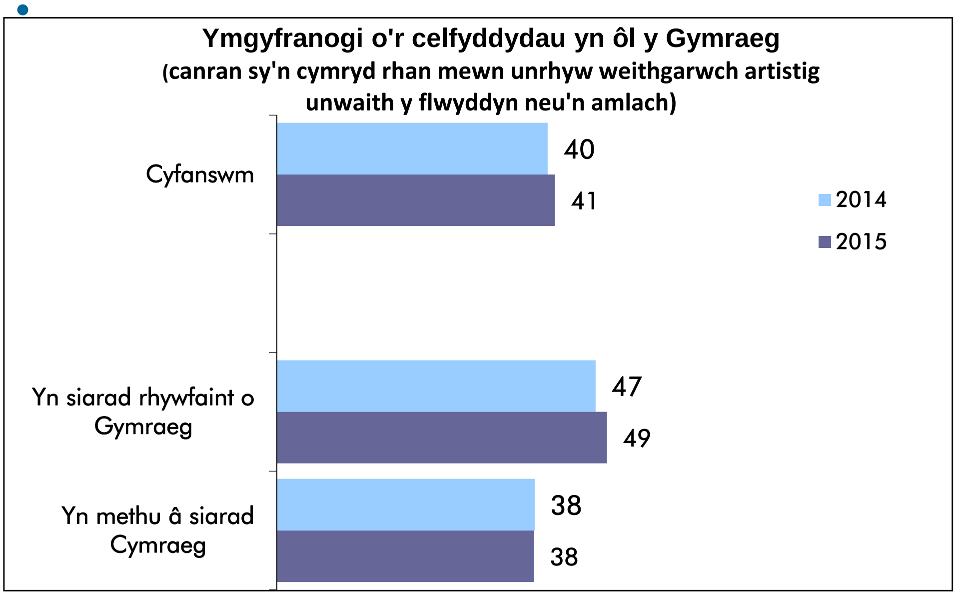

Sail: Pob oedolyn (2014:1,003; 2015:1,000)
Ffynhonnell: Arolwg Omnibws Cymru 2014/2015

- Mae siaradwyr Cymraeg o hyd yn debycach o ymgyfranogi o weithgarwch celfyddydol (48.9%) na'r di-Gymraeg (38.1%).

- Cynyddodd y bwlch ymgyfranogi rhwng siaradwyr Cymraeg a'r rhai di-Gymraeg i un pwynt canran ar ddeg (10.8) yn 2015, o'i gymharu â naw pwynt canran yn 2014.

Arolwg Omnibws y Plant

Canran y plant Cymraeg (7-18 oed) sy'n mynychu'r celfyddydau neu'n ymgyfranogi ohonynt unwaith y flwyddyn neu'n amlach 2010-15						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mynychiadau	80%	86%	85%	89%	91%	88%
Ymgyfranogi	82%	90%	87%	88%	86%	90%

Ffynhonnell: Adroddiad Omnibws Cymru, Ymchwil Beaufort 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 a 2015

- Roedd lefelau mynychu ymhlith plant a phobl ifainc Cymraeg eu hiaith yng Nghymru wedi cynyddu gan 3 phwynt canran yn 2015, o'u cymharu â'r flwyddyn flaenorol, i 88% sy'n mynychu digwyddiad celfyddydol unwaith y flwyddyn neu'n amlach.

- Mae lefelau ymgyfranogi ymhlith plant a phobl ifainc Cymraeg eu hiaith wedi cynyddu o'u cymharu â 2014 gan 4 pwynt canran i 90% sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau celfyddydol unwaith y flwyddyn neu'n amlach.

Data'r Gymraeg sy'n dod o adroddiad arolwg Omnibws 2015

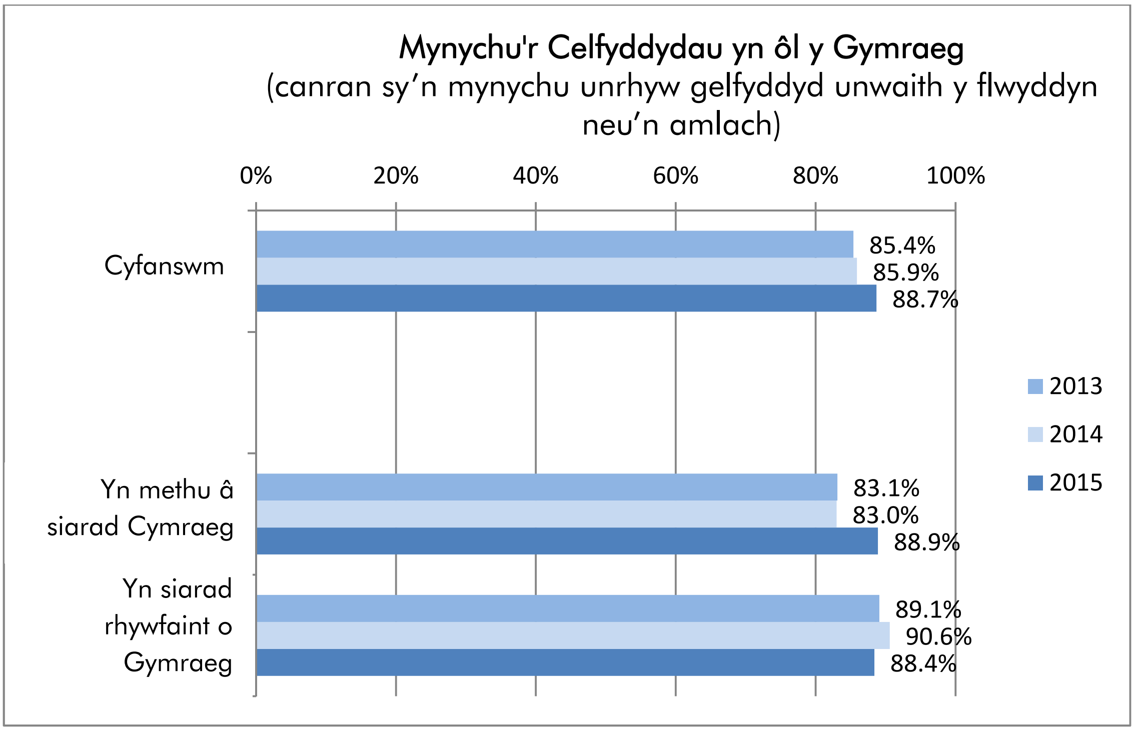

Sail: Pawb yn yr oed 7-18 (o leiaf 1,000 y don)
Ffynhonnell: Arolwg Omnibws y Plant 2013-2015

Er 2011 mae plant a phobl ifainc sy'n siarad unrhyw Gymraeg â lefelau mynychu uwch o'u cymharu â rhai heb Gymraeg (gwahaniaeth o 7.6 pwynt canran yn 2014, er enghraifft). Ond eleni mae lefelau mynychu i siaradwyr Cymraeg (88.4%) hanner pwynt canran yn is na lefelau plant di-Gymraeg (88.9%). Mae hyn felly yn newid yn nhuedd y pum mlynedd a chalonogol yw nodi culhau yn y bwlch rhwng y ddau grŵp dros y flwyddyn ddiwethaf.

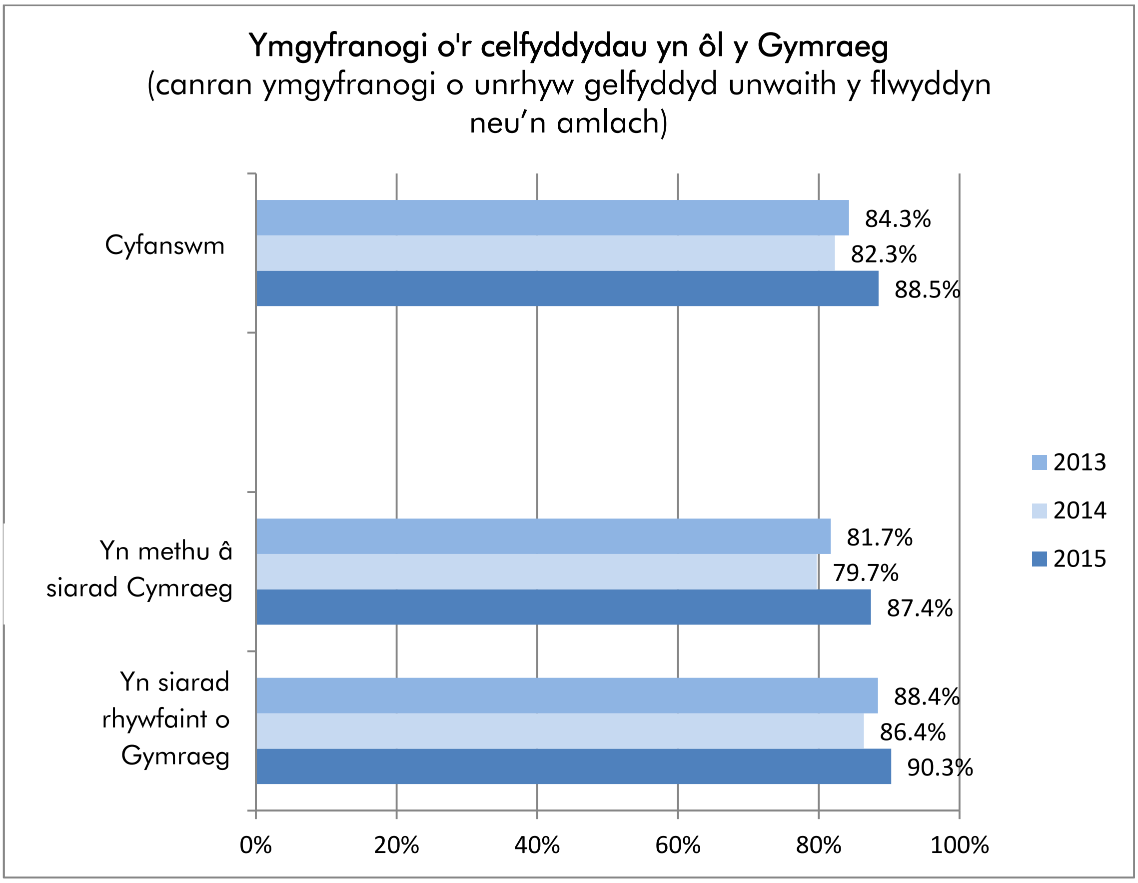

Sail: Pawb yn yr oed 7-18 (o leiaf 1,000 y don)
Ffynhonnell: Arolwg Omnibws y Plant 2013-2015

Erys cyfraddau ymgyfranogi ymhlith siaradwyr Cymraeg yn uwch yn 2015 gyda 90.3% o'r rhai sy'n medru siarad Cymraeg i ryw lefel yn cymryd rhan yn y celfyddydau unwaith y flwyddyn neu'n amlach o'u cymharu â 87.4% o'r rhai di-Gymraeg.

4. Gweithgarwch a ariennir

Arian y Loteri

Er nad oes raid inni ei wneud yn ôl y gyfraith, rydym yn annog pob sefydliad i geisio gweithredu yn ôl ysbryd y Ddeddf. Rydym yn gwahodd sefydliadau yn eu ceisiadau am arian i fynd i'r afael â sut y byddant yn adlewyrchu natur ddwyieithog y gymuned y maent yn gweithredu yn ei chanol a natur y cynulleidfaoedd y maent yn eu targedu.

Yn ystod 2015/16 arianasom 591 prosiect Loteri sy'n lleihad nodedig o'i gymharu â'r ddwy flynedd blaenorol. O'u ceisiadau y gwelir eu bod yn darparu prosiectau yn yr ieithoedd canlynol:

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Nifer y prosiectau loteri a ariannwyd	450	589	553	860	722	591
Saesneg	352	477	259	440	359	298
Cymraeg/Saesneg	77	81	249	361	302	242
Cymraeg	21	30	28	33	41	28
Amhenodol			16	26	16	20
Arall			1	0	4	3

Dengys y ffigyrau uchod amrywiadau yn nifer y prosiectau a ddarperir drwy gyfrwng y Gymraeg a dwyieithog. Fel y nodir mewn adroddiadau blaenorol, mae'n debyg bod yr amrywiadau'n ganlyniad i eiriad y ffurflen gais yn hytrach na chynnydd trawiadol yn y gweithgarwch dwyieithog. Cedwir llygad barcud ar y tueddiadau hyn.

Portffolio Celfyddydol Cymru

Portffolio Celfyddydol Cymru yw'r sefydliadau sy'n cael arian grant rheolaidd oddi wrth Gyngor Celfyddydau Cymru, yn flynyddol, tuag at eu rhaglen weithgarwch am y flwyddyn.

Cynnwys ein Portffolio gwmnïau cenedlaethol ag enw da rhyngwladol, rhai sy'n gweithredu ar lefel lai o lawer sy'n dewis yn aml i weithio gyda chymunedau mwy lleol. Disgwylir y bydd gan sefydliadau mwy eu Cynllun Cymraeg eu hunain a bydd yn rhaid iddynt fabwysiadu'r Safonau yn llawn.

Mae dod â gweithgarwch celfyddydol o safon i gyrraedd haws rhagor o bobl ledled Cymru yn un o feysydd allweddol ein strategaeth datblygu'r celfyddydau, *Ysbrydoli*. Felly mae'n Portffolio yn hynod bwysig- o ran gosod pinnau bawd yn y map, fel petai, sef darparu hygyrchedd lleol i'r celfyddydau - mae'n darparu pwyntiau sefydlog yn eu hardaloedd sy'n darparu rhaglen weithgarwch ar hyd y flwyddyn.

O gofio bod y sefydliadau hyn yn bartneriaid mor hanfodol wrth wireddu ein gweledigaeth i gelfyddydau Cymru, rydym yn disgwyl iddynt lynu'n wresog wrth ysbryd yr ymrwymedigaethau a

wnawn yng Nghynllun y Gymraeg. Diffinnir ein disgwyliadau yn y cytundebau ariannu sy'n bodoli rhwng y sefydliadau a ni.

Adolygir perfformiad Portffolio Celfyddydol Cymru bob blwyddyn mewn Cyfarfod Adolygu Blynyddol.

O'r dystiolaeth a gasglwyd drwy'r broses hon yn ystod 2015/16, mae'n glir bod lefel ymgysylltiad y Portffolio â'r Gymraeg yn aros yn anghyson. Serch hynny, bu gwellhad yn nifer y sefydliadau a ddaeth yn agosach at ddiwallu ein disgwyliadau. Gellid disgrifio rhai sefydliadau'n fodelau o'r ymarfer gorau o ran cyfathrebu dwyieithog (gwefannau, marchnata, rhaglenni) a darparu rhaglen fwy. Serch hynny, ymddengys fod eraill yn aros yn ddifater ynghylch eu dyletswyddau felly gweithredwn yn awr i fynd i'r afael â hyn dros y flwyddyn.

Yn y cytundebau ariannu 2015/16, mae gweithredu gwefan ddwyieithog unwaith eto'n ofyniad canolog i bob aelod o'r Portffolio. Ymgymerwyd ag archwiliad pellach o wefannau'r Portffolio yn Ionawr 2016. Cafwyd cynnydd ac erbyn hyn mae dim ond 3 sefydliad sydd heb unrhyw gynnwys Cymraeg ar eu gwefan o'u cymharu â 7 yn y flwyddyn flaenorol. Mae gan 21 ddarpariaeth sy'n rhannol ddwyieithog yn unig. Roedd gan Gytundeb Arian 2015/16 dargedau penodol ar gyfer y sefydliadau a fethai â chydymffurfio â'n gofyniad dwyieithog. Disgwylir i aelodau o Bortffolio Celfyddydol Cymru sy'n methu o hyd yn y maes hwn i ddatrys hyn yn flaenoriaeth yn 2016/17.

Diddorol yw nodi nad yw maint sefydliad – neu lefel ei incwm o ran hynny – ynddynt eu hunain yn arwyddion o allu'r sefydliad i ddarparu gwasanaeth dwyieithog. Mae'r pwynt hwn o bwys oherwydd bod nifer o sefydliadau wedi dadlau y byddai cynhyrchu deunyddiau marchnata yn y Gymraeg yn cymryd arian oddi wrth eu cynnyrch cyhoeddus, er enghraifft. Mewn geiriau eraill, mae dwyieithrwydd yn rhy ddrud. Yn ymarferol, mae nifer o sefydliadau sy'n cael llai na £200,000 o arian refeniw yn esiamplau gwych o ran eu darpariaeth ddwyieithog, lle mae eraill ar y llaw arall a gaiff lawer yn fwy o arian gan Gyngor Celfyddydau Cymru wedi gwneud fawr o ymdrech neu ddim ymdrech yn y byd i fynd i'r afael â'r agwedd hon ar eu gwasanaeth. Ni allwn ganiatáu i hyn barhau.

Cynullasom nifer o symposia marchnata rhanbarthol yn Chwarter 2 o 2015 i drafod yn benodol ddwyieithrwydd yn y celfyddydau. Yn ogystal â hyn, datblygwyd pecyn gwybodaeth ar-lein sydd ar gael o'n gwefan i ddarparu cymorth pellach yn barhaus.

Cyhoeddodd y rhan fwyaf o'n Cwmnïau Cenedlaethol Bolisi Cymraeg. Rhoddwyd estyniad amser i un sefydliad sydd ar hyn o bryd yn mynd drwy broses o newid sefydliadol.

Rydym wrth gwrs â diddordeb byw yng ngraddfa gweithgarwch Cymraeg sy'n cael ei hyrwyddo a'i darparu gan sefydliadau'r Portffolio. Mae'r ystadegau dilynol yn ystyried lefelau o fynychu ac ymgyfranogi.

Mynychiadau Cymraeg						
	2014/15	2015/16	Canran y newid	2014/15	2015/16	Canran y newid
	Digwyddiadau	Digwyddiadau	Digwyddiadau	Mynychiadau	Mynychiadau	Mynychiadau
Sgriniadau ffilmiau	38	38	0	2,260	1,641	-27.4
Perfformiadau gan gwmnïau sy'n teithio	440	482	9.5	33,670	53,809	59.8
Perfformiadau mewn lleoliadau sy'n cyflwyno	391	475	21.5	54,924	72,862	32.7
Cyfanswm	869	995	14.5	90,854	128,312	41.2

Ffynhonnell: Arolwg Cyngor Celfyddydau Cymru o'r sefydliadau sy'n cael arian refeniw
Sail: 69 sefydliad yn 2014/15 a 2015/16

Ymgyfranogi Cymraeg						
	2014/15	2015/16	Canran y newid	2014/15	2015/16	Canran y newid
	Sesiynau	Sesiynau	Sesiynau	Mynychiadau	Mynychiadau	Mynychiadau
Plant a phobl ifainc	2,895	3,498	20.8	79,164	101,536	28.3
Cyffredinol	3,373	4,331	28.4	51,186	55,242	7.9
Cyfanswm	6,268	7,829	24.9	130,350	156,778	20.3

Ffynhonnell: Arolwg Cyngor Celfyddydau Cymru o'r sefydliadau sy'n cael arian refeniw
Sail: 69 sefydliad yn 2014/15 a 2015/16

Cynllun Noson Allan

Noson Allan yw ein cynllun teithio cymunedol bychan. Mae'r cynllun yn gweithio gyda chymunedau lleol a hyrwyddwyr i lwyfannu perfformiadau mewn lleoedd na fyddai fel arall yn cael hygyrchedd hawdd i ddarpariaeth gelfyddydol o safon.

Pery canran y cynyrchiadau Cymraeg a hyrwyddir drwy'r cynllun i godi ac erbyn hyn mae'n 30% o'r holl archebiadau (161 o 535 sioe)

Gallwn hefyd erbyn hyn fesur perfformiadau dwyieithog ac ychwanegwyd y ffigwr hwn at y tabl isod:

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Nifer perfformiadau Noson Allan	589	574	580	574	533	521	535
Nifer yn y Gymraeg	138	142	113	140	140	147	160
Canran y cynyrchiadau Cymraeg	23.4%	24.7%	19.5%	24.4%	26.3%	28.2%	30%
Perfformiadau dwyieithog							41 (8%)

Yn ystod 2015/16, roedd 17 o'r 22 o awdurdodau lleol Cymru wedi croesawu perfformiad Noson Allan drwy gyfrwng y Gymraeg. O gynnwys sioeau dwyieithog, mae'r ffigwr yn codi i 20.

	Sioeau Cymraeg				Sioeau dwyieithog
	2014/15	2014/15	2015/16	2015/16	2015/16
	nifer	%	nifer	%	nifer
Môn	15	10.3	21	13.1	0
Blaenau Gwent	0	0	0	0	1
Pen-y-bont ar Ogwr	1	0.7	1	0.6	1
Caerffili	0	0	0	0	2
Caerdydd	2	1.4	3	1.9	1
Sir Gâr	12	8.2	18	11.3	2

	Sioeau Cymraeg				Sioeau dwyieithog
	2014/15 nifer	2014/15 %	2015/16 nifer	2015/16 %	2015/16 nifer
Môn	15	10.3	21	13.1	0
Blaenau Gwent	0	0	0	0	1
Pen-y-bont ar Ogwr	1	0.7	1	0.6	1
Caerffili	0	0	0	0	2
Caerdydd	2	1.4	3	1.9	1
Sir Gâr	12	8.2	18	11.3	2
Sir Geredigion	6	4.1	1	0.624	5
Conwy	11	7.5	8	5	10
Sir Ddinbych	9	6.2	12	7.5	0
Sir y Fflint	2	1.4	1	0.625	0
Gwynedd	63	43.2	68	42.5	0
Merthyr Tudful	1	0.7	3	1.875	1
Sir Fynwy	0	0	0	0	0
Castell-nedd	1	0.7	1	0.625	0
Casnewydd	1	0.7	0	0	1
Sir Benfro	2	1.4	3	1.875	5
Powys			6	3.75	5
Y Rhondda	1	0.7	6	3.75	2
Abertawe	4	2.7	2	1.25	0
Torfaen	0	0	0	0	0
Bro Morgannwg			2	1.25	3
Wrecsam	4	2.7	4	2.5	1
	135		160		40

Cerddoriaeth a erys y gelfyddyd fwyaf poblogaidd a archebir - ond gallai hyn fod oherwydd yr ystod ehangach o gynnyrch sydd ar gael.

Erys drama'n boblogaidd (13%) ond mae'n codi i 31% wrth gynnwys drama i bobl ifainc.

Celfyddyd	2014/15	2015/16
Ceilidh -Twmpath	0	6.9
Syrcas	8.4	0.6
Comedi	4.5	8.6
Drama	20.1	13.2
Cerddoriaeth - clasurol	3.4	0.6
Cerddoriaeth - gwerin/gwreiddiau/celtaidd	21.2	29.9
Cerddoriaeth -jas	0	0.6
Cerddoriaeth - caneuon poblogaidd	12.3	2.3
Cerddoriaeth - roc/pop	5.6	2.9
Cerddoriaeth - band pres	0	0.6
Cerddoriaeth - byd	0.6	1.2
Opera	1.1	0.6
Sioeau pypedau	0	3.4
Adrodd straeon	3.4	5.2
Theatr i bobl ifainc	2.8	17.8
Amrywiaeth	0	5.8

5. Iaith a chyflogaeth yn y celfyddydau

Sgiliau Cymraeg ymhlith staff Cyngor Celfyddydau Cymru

Ar 31 Mawrth 2016 cyflogem 97 o bobl (gan gynnwys 19 o gyflogeion ar gontract cyfnod penodol) ac 88.5 o bobl gyfwerth â llawn amser. Yn 2015/16 roedd 76.7 o bobl gyfwerth â llawn amser. Mae'r cynnydd hwn yn bennaf oherwydd recriwtio tîm o staff ar gontractau cyfnod penodol i ddarparu rhaglen Dysgu Creadigol yn y Celfyddydau. Dechreuwyd recriwtio i'r tîm yng Ngorffennaf 2015 a pharhawyd â'r broses drwy weddill y flwyddyn.

O'r 97 aelod o'r staff, mae 47% yn siarad Cymraeg yn rhugl. Mae hyn yn llai na'n targed o 50%. I sicrhau ein bod yn ymgysylltu'n llawn â'r Safonau, cynigiwn gyrsiau Cymraeg yn y cynllun Dysgu a Datblygu yn 2016/17. Datblygir y cynllun hwn ar hyn o bryd, gan dynnu manylion o werthusiadau'r staff a'u cynlluniau gwaith. Yn ogystal â hyn, rhoddir ystyriaeth fanwl i ddisgrifiadau swydd yn y dyfodol gan gynnwys gofyniad bod y Gymraeg yn hanfodol/dymunol i sicrhau bod digon o siaradwyr Cymraeg ar draws yr adrannau.

Dengys y siart isod fod y nifer cyfredol o siaradwyr Cymraeg ymhlith y staff yn parhau i leihau. Ond gallwn o hyd ddarparu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg, yn ôl y gofyn. Serch hynny, cadwn lygad barcud ar y duedd ar i lawr hon ac aseswn ymgyrchoedd recriwtio yn y dyfodol o ran eu gallu i gadw cydbwysedd ieithyddol priodol ymhlith y staff.

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Staff Cymraeg eu hiaith yn ganran o gyfanswm y staff	64.75	66	67.25	63.75	57.3	56.3	51.2	47

Interniaethau Cymraeg

Cafwyd dau leoliad Cymraeg yn ystod 2014/15 a dechrau 2015/16 yn Theatr Genedlaethol Cymru. Rheolwr Marchnata a Rheolwr Technegol oedd y rhain. Yn sgil y cyfle datblygu hwn, mae'r Rheolwr Marchnata erbyn hyn yn gyflogai llawn amser gyda'r cwmni. Penderfynodd y Rheolwr Technegol chwilio am gyfleoedd eraill ond mae o hyd yn gweithio ar lefel uwch yng nghelfyddydau Cymru.

Sgiliau Cymraeg ymhlith y sefydliadau sy'n cael arian refeniw

Cyflogaeth	2014/15	2015/16	Canran y newid
Cyfanswm y gweithwyr gan gynnwys gwirfoddolwyr	5,445	5,570	2.3
Cyfanswm y gweithwyr gan eithrio gwirfoddolwyr	4,135	4,217	2

Siaradwyr Cymraeg	2014/15	2015/16	Canran y newid
Cyfanswm y gweithwyr sy'n siarad Cymraeg	1,115	1,077	-3.4

Ffynhonnell: Arolwg Cyngor Celfyddydau Cymru o'r sefydliadau sy'n cael arian refeniw
Sail: 69 sefydliad yn 2014/15 a 68 sefydliad yn 2015/16

Byrddau Rheoli	2014/15	2015/16	Canran y newid
Cyfanswm yr aelodau ar y byrddau rheoli	764	728	-4.7

Siaradwyr Cymraeg	2014/15	2015/16	Canran y newid
Cyfanswm y siaradwyr Cymraeg ar y byrddau rheoli	221	215	-2.7

Ffynhonnell: Arolwg Cyngor Celfyddydau Cymru o'r sefydliadau sy'n cael arian refeniw
Sail: 69 sefydliad yn 2014/15 a 68 sefydliad yn 2015/16

Cynllun Gweithredu'r Gymraeg 2015/16 – adroddiad diwedd y flwyddyn

1. Creu'r amgylchedd i'r celfyddydau ffynnu

Camau gweithredu cyffredinol - Coch Melyn Gwyrdd

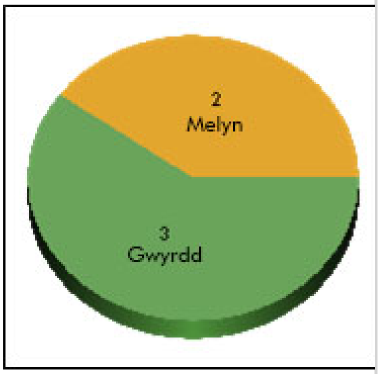

Cam gweithredu	Mesur	Chwarter 3	Diwedd y flwyddyn		
		Coch Melyn Gwyrdd	Coch Melyn Gwyrdd	Tuedd	Sylwadau
1. Coladu data meincnodi o 2014/15 fel y gallwn sicrhau y galluoga ein strategaeth datblygu'r celfyddydau, Ysbrydoli: creadigrwydd a'r celfyddydau, hyrwyddo cyfleoedd yn gadarnhaol ac ymarferol drwy gyfrwng y Gymraeg	– Sefydlu mesurau llwyddo parthed y Gymraeg ar gyfer effaith Ysbrydoli – Coladu data mewnol ac allanol 2014/15 gan gynnwys data cenedlaethol parthed y Gymraeg lle bo hwnnw ar gael	Gwyrdd	Gwyrdd		Cyflawnwyd y cam gweithredu hwn. Coladu Arolwg o'r sefydliadau sy'n cael arian refeniw a chyhoeddi dadansoddiad manwl ar ein gwefan yn chwarter 3. O'r holl ddigwyddiadau a gafodd eu cynnal gan sefydliadau sy'n cael arian refeniw, cafodd 872 eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg yn 2014/15 sef 4% o'r holl ddigwyddiadau. Roedd 91,154 o fynychiadau i'r digwyddiadau hyn, sy'n cynrychioli 2.3% o'r holl fynychiadau. O ran gweithgarwch ymgyfranogol, cafodd 9.1% o'r holl sesiynau (6,268) eu cynnal drwy'r Gymraeg. Cafodd y sesiynau hyn 130,350 o fynychiadau sef 11.6% o'r holl fynychiadau i'r sesiynau ymgyfranogol. Coladwyd a chyhoeddwyd data arolwg Omnibws yr Oedolion a'r Plant. Dengys Arolwg Omnibws yr Oedolion

					y cynnydd yn y bwlch mynychu celfyddydol rhwng siaradwyr Cymraeg a'r rhai di-Gymraeg o un pwynt canran a hanner o wahaniaeth yn 2014 i wahaniaeth o dri phwynt canran (2.8) yn 2015 (80.7% i siaradwyr Cymraeg, 77.9% i'r rhai di-Gymraeg). O ran plant, am y tro cyntaf er 2011, mae rhagor o blant a phobl ifainc di-Gymraeg yn mynychu'r celfyddydau na rhai Cymraeg yn 2015 (gwahaniaeth o 0.5 pwynt canran). Er bod hyn yn gwyrdroi'r duedd ddiweddar, mae'n galonogol bod y bwlch rhwng y ddau grŵp wedi culhau (y gwahaniaeth oedd 7.6 pwynt canran y llynedd). O ran ymgyfranogi o'r celfyddydau, erys siaradwyr Cymraeg (48.9%) yn debycach o ymgyfranogi o weithgareddau celfyddydol na'r rhai na fedrant yr iaith (38.1%). Cynyddodd y bwlch ymgyfranogi rhwng siaradwyr Cymraeg a'r rhai di-Gymraeg yn 2015 i un pwynt canran ar ddeg (10.8) o naw pwynt canran yn 2014. Er y bu cynnydd ymgyfranogi blwyddyn-ar-flwyddyn ymhlith plant a phobl ifainc di-Gymraeg (i fyny 7.7 pwynt canran i 87.4%), mae o hyd yn wir yn 2015 fod rhagor o Gymry Cymraeg yn ymgyfranogi (90.3%) na'r rhai di-Gymraeg.
2. Monitro pa mor briodol yw pob polisi, prosiect a chynnig newydd	– Ymgymryd ag adolygiad o'r Gymraeg yn rhan o broses Asesu'r Effaith ar Gydraddoldebau	Gwyrdd	Gwyrdd		Cynhwysir ystyriaethau'r Gymraeg yn rhai hanfodol yn ein templed Asesu'r Effaith ar Gydraddoldebau. Mae trefniadau ar waith i'r Grŵp adolygu cynnydd yr argymhellion sy'n berthnasol i'r Gymraeg o ganlyniad i'r Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb a lenwyd drwy gydol y flwyddyn.
3. Cydweithio'n agos â grwpiau a sefydliadau Cymraeg i wella cyrraedd ein Sesiynau Cynghori Ariannu fel y gallwn annog ceisiadau gan amrywiaeth ehangach o unigolion Cymraeg eu	– Sefydlu partneriaethau gweithio newydd gyda sefydliadau arbenigol a grwpiau cymunedol Cymraeg – Bod y grwpiau hyn yn mynychu ein Sesiynau Ariannu – Cynnydd yn nifer y ceisiadau	Melyn	Melyn		Cynhaliwyd Sesiynau Cyngor am Grantiau mewn gwahanol leoedd yng Nghymru gan gynnwys yr ardaloedd trefol hyn: Abertawe; Casnewydd; Wrecsam. Drwy'r cyfryngau cymdeithasol a thrwy farchnata'r digwyddiadau'n

hiaith a'r sefydliadau y maent yn eu rhedeg	Cymraeg a dderbynnir (seiliedig ar ffigyrau 2014/15)				eang, anelwn at dargedu cynulleidfa mor eang â phosibl, gan gynnwys artistiaid Cymraeg, a thrwy ein cysylltiadau ein hunain a rhai swyddogion datblygu celfyddydau'r awdurdodau lleol a rhai ein cydweithwyr, byddwn yn sicrhau y cyrhaeddwn yr ystod ehangaf bosibl o artistiaid, ymgeiswyr ac aelodau o'r cyhoedd. Ni fu'n bosibl cael casgliad blwyddyn gyflawn o ddata am fynychwyr am y gohirir y sesiynau yn ystod yr Adolygiad Buddsoddi. Serch hynny, ar gyfer 2016/17, archwilia'r Tîm Gwybodaeth ffyrdd newydd o gasglu data a gweithio gyda chydweithwyr yn ein hadran Ymchwil i fapio tueddiadau.
4. Defnyddio partneriaethau a chydweithiadau sydd gennym eisoes i hyrwyddo'n bellach a chodi ymwybyddiaeth a chynyddu cyhoeddusrwydd parthed gweithgarwch celfyddydol Cymraeg	– O leiaf un ymgyrch gyfryngol i hyrwyddo artistiaid/gweithgarwch celfyddydol Cymraeg	Gwyrdd	Gwyrdd	→	Cyflawnwyd hyn. Mae ymgyrchoedd hyd yn hyn i hyrwyddo artistiaid a gweithgarwch celfyddydol Cymraeg hyd yn hyn yn cynnwys ein hymgyrch gyfryngol, Gorwelion, yn Ebrill, ein hymgyrch ddigidol i hyrwyddo'r Urdd ym Mai ac ymgyrch gyfryngol i hyrwyddo'r Eisteddfod Genedlaethol yn Awst.
5. Hybu'r Gymraeg yn iaith gymunedol	– Targedu'r Gymraeg yn flaenoriaeth gan brosiectau a mentrau allweddol, gan gynnwys rhaglen Noson Allan. – Cynnal cymorthfeydd ariannu mewn cwmpas daearyddol cynrychioliadol ac mewn lleoliadau eraill lle y cynhelir cyfarfodydd cyhoeddus	Melyn	Melyn	→	Ar ddiwedd chwarter 4 y cafwyd 534 o ddigwyddiadau Noson Allan ac o'r rhain roedd 161 perfformiad yn y Gymraeg a 40 yn ddwyieithog, sef 38% o'r perfformiadau gyda darpariaeth Gymraeg ynddynt. 60% o'r perfformwyr o Gymru. Sicrhawn y cynhelir ein sesiynau cyngor am grantiau ar draws Cymru a hynny'n arfer hanfodol.

2. Cynyddu gwerth y cyfnewid diwylliannol rhyngwladol i gelfyddydau Cymru

Camau gweithredu cyffredinol - Coch Melyn Gwyrdd

Cam gweithredu	Mesur	Chwarter 3	Diwedd y flwyddyn		
		Coch Melyn Gwyrdd	Coch Melyn Gwyrdd	Tuedd	Sylwadau
6. Galluogi artistiaid sy'n gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg i ddatblygu marchnadoedd rhyngwladol newydd ar gyfer eu gwaith	– Presenoldeb o leiaf 4 artist/grŵp Cymraeg mewn digwyddiadau arddangos rhyngwladol yn ystod 2015/16	Gwyrdd	Gwyrdd	→	Gorgyflawnwyd y targed hwn. Cafodd 12 o artistiaid neu sefydliadau Cymraeg arian i fynychu digwyddiadau cyfle arddangos rhyngwladol a chymryd rhan ynddynt gan gynnwys WOMEX, Cyfarfod Theatr Anffurfiol Ewropeaidd yn Ne Corea, NxNE, Wythnos Cerddoriaeth Canada, Ffair a Gŵyl Llyfrau Shanghai. Hefyd y gwahoddwyd 4 artist Cymraeg i ddangos eu doniau yng Nghynghrair Gwerin Rhyngwladol ac un yn SxSW. Dangosodd 2 gerddor Cymraeg eu doniau hefyd yng Nghysylltiadau Celtaidd sy'n denu cynulleidfa ryngwladol.

3. Dod o hyd i gyfleoedd, ffyrdd a lleoedd newydd er mwyn i bobl fwynhau a chymryd rhan yn y celfyddydau

Camau gweithredu cyffredinol - Coch Melyn Gwyrdd

Cam gweithredu	Mesur	Chwarter 3	Diwedd y flwyddyn		
		Coch Melyn Gwyrdd	Coch Melyn Gwyrdd	Tuedd	Sylwadau
7. Rhoi'r offer ymarferol i artistiaid a sefydliadau celfyddydol i'w helpu i gyrraedd cynulleidfa ehangach a mwy cynrychioliadol	– Cyhoeddi Canllawiau Cydraddoldeb a dolenni i Becyn Cymorth Cymraeg ar ein gwefan – Cynnal 3 sesiwn hyfforddi/ymgyfarwyddo yn ystod 2015/16 i gynnwys dogfen y Canllawiau a phob nodwedd warchodedig gan gynnwys y Gymraeg	Gwyrdd	Gwyrdd		Cyflawnwyd y cam gweithredu hwn. Cyhoeddwyd y Canllawiau Cydraddoldebau yn hwyr ym mis Mawrth a chynhaliwyd tair sesiwn hyfforddi/ymgyfarwyddo yn Ebrill – yn y Gogledd, y De a'r Gorllewin. Cawsant dderbyniad gwresog a chafwyd trafodaeth ddefnyddiol am y materion. Cynnwys ein gwefan ddolenni i arweiniad y Gymraeg a gyflwynwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg.
8. Sefydliadau sy'n cael arian refeniw i gynyddu nifer y digwyddiadau neu weithgareddau ymgyfranogol Cymraeg targedol a, lle bo eu gweithgarwch yn agored i bawb, eu bod yn ymdrechu cynyddu eu ffigyrau mynychu ac ymgyfranogi	– Coladu data drwy'r atebion i'r Arolwg o'r sefydliadau sy'n cael arian refeniw	Gwyrdd	Gwyrdd		Cyhoeddi Arolwg o'r sefydliadau sy'n cael arian refeniw a dadansoddiad manwl ar ein gwefan yn chwarter 3. O'r holl ddigwyddiadau a gafodd eu cynnal gan sefydliadau sy'n cael arian refeniw, cafodd 872 eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg yn 2014/15 sef 4% o'r holl ddigwyddiadau. Roedd 91,154 o fynychiadau i'r digwyddiadau hyn, sy'n cynrychioli 2.3% o'r holl fynychiadau. O ran gweithgarwch ymgyfranogol, cafodd 9.1% o'r holl sesiynau (6,268) eu cynnal drwy'r Gymraeg. Cafodd y sesiynau hyn 130,350 o fynychiadau sef 11.6% o'r holl fynychiadau i'r sesiynau ymgyfranogol.

4. Datblygu creadigrwydd plant a phobl ifainc

Camau gweithredu cyffredinol - Coch Melyn Gwyrdd

Cam gweithredu	Mesur	Chwarter 3	Diwedd y flwyddyn		
		Coch Melyn Gwyrdd	Coch Melyn Gwyrdd	Tuedd	Sylwadau
9. Sicrhau bod galluoedd ac anghenion gwahanol blant a phobl ifanc yn cael eu diwallu, ni waeth beth yw eu hiaith, drwy sicrhau nad oes effaith wahaniaethol ar unrhyw blentyn neu berson ifanc sy'n cymryd rhan yn y rhaglenni a'r prosiectau a gychwynnwn	– Cynnwys pob rhaglen a phrosiect ddarpariaeth ar gyfer plant a phobl ifainc Cymraeg eu hiaith	Gwyrdd	Gwyrdd		Terfynolwyd yr Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer e-ddysgu creadigol drwy'r celfyddydau a gynhwysai ystyriaethau'r Gymraeg Targedodd ail gam cynllun yr Ysgolion Creadigol Arweiniol ysgolion Cymraeg a chafwyd nifer uwch o geisiadau oddi wrth yr ysgolion hyn. Targedasom hefyd ymarferwyr Cymraeg. Nod Sbardun yw mynd i'r afael ag anghydraddoldeb ymhlith plant a phobl ifainc a monitrir y rhaglen yn agos iawn. Mae arnom angen asesu effaith gydraddoldeb meysydd datblygu eraill megis prosiect gŵyl gelfyddydol ieuenctid a'r Celfyddydau Teuluol - un o'r amcanion newydd a gynhwysir yng ngham 2 yw mynd i'r afael ag anghenion teuluoedd tlotach.

5. Annog arloesedd, gwytnwch a chynaliadwyedd

Camau gweithredu cyffredinol - Coch Melyn Gwyrdd

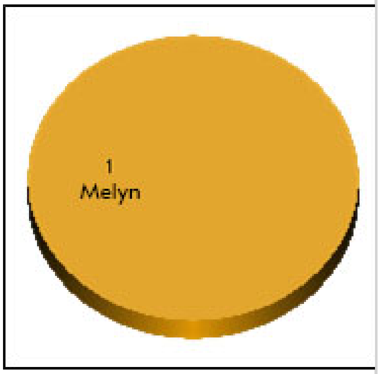

Cam gweithredu	Mesur	Chwarter 3	Diwedd y flwyddyn		
		Coch Melyn Gwyrdd	Coch Melyn Gwyrdd	Tuedd	Sylwadau
10. Cynorthwyo Sefydliadau Refeniw i weithredu mewn modd sy'n cydymffurfio'n llwyr â pholisïau'r Gymraeg	– Ystyriaethau'n ymwneud â'r Gymraeg yn flaenoriaeth hanfodol prosiectau sy'n cael arian y loteri a chytundebau arian refeniw – Pob sefydliad sy'n cael arian refeniw i fod â gwefan hollol ddwyieithog yn ystod 2015/16 – Pob Cwmni Cenedlaethol yn cyhoeddi Polisi'r Gymraeg	Melyn	Melyn		Cynhwysir ystyriaethau'r Gymraeg yn ein Hamodau Safonol Grant ar gyfer prosiectau grant loteri a chytundebau ariannu refeniw ar gyfer sefydliadau sy'n cael arian refeniw. Mae cydymffurfedd yn cael ei fonitro drwy gyfarfodydd/trafodaethau rheolaidd gyda'n sefydliadau sy'n cael arian refeniw a chydag adroddiadau diweddu ar gyfer grantiau prosiect. Ar ddiwedd y flwyddyn, nid oedd gan 3 chleient ym Mhortffolio Celfyddydol Cymru wefan ddwyieithog ac roedd gwefannau rhai eraill yn rhannol ddwyieithog yn unig. Ar y cyfan cafwyd gwelliannau yn y maes hwn dros y ddwy flynedd diwethaf. Cyfeirir at ystyriaethau Cymraeg yn y Cytundebau Ariannu diwygiedig. Disgwyliwn i sefydliadau ym Mhortffolio Celfyddydol Cymru sy'n ddiffygiol o hyd fynd i'r afael â'r maes a hynny'n flaenoriaeth Cyhoeddodd y rhan fwyaf o'n Cwmnïau Cenedlaethol Bolisi Cymraeg.

6. Amddiffyn a thyfu'r arian ar gyfer celfyddydau Cymru

Camau gweithredu cyffredinol - Coch Melyn Gwyrdd

Cam gweithredu	Mesur	Chwarter 3	Diwedd y flwyddyn		
		Coch Melyn Gwyrdd	Coch Melyn Gwyrdd	Tuedd	Sylwadau
11. Llenwi Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer pob polisi newydd a'r rhai a ail-ysgrifennir yn sylweddol i sicrhau bod polisïau, gweithdrefnau a phrosiectau Cyngor Celfyddydau Cymru yn cael effaith gadarnhaol ar ein hamcanion cydraddoldebau	– Llenwi Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb ar adeg drafftio'r polisi ac ymgynghori arnynt fel sy'n briodol – Adolygu Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn rheolaidd	Gwyrdd	Gwyrdd	→	Monitra Grŵp Monitro'r Cydraddoldeb Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb a lenwyd drwy gydol y flwyddyn i wirio'r cynnydd argymhellion. Cyflwynir Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb sy'n berthnasol i'r Gymraeg hefyd i Grŵp Monitro'r Gymraeg i'w hystyried. Cynhwysir holiaduron cydraddoldebau yn rhan safonol o'n gwahoddiadau i dendro.
12. Defnyddio'r data a gasglwn am ystadegau parthed y Gymraeg mewn perthynas â sut y dosberthir ein harian i ddatblygu mentrau targedol i fynd i'r afael ag unrhyw fylchau a nodir neu unrhyw feysydd a dangynrychiolir	– Dadansoddi data a'i ddefnyddio i borthi ein gwaith datblygu yn y dyfodol – Adrodd ar y cynnydd yn Adroddiad Blynyddol y Gymraeg	Gwyrdd	Gwyrdd	→	Parhawn i ddal data'r Gymraeg o wahanol ffynonellau i'w gynnwys yn Adroddiad Blynyddol y Gymraeg. Cymeradwyodd Comisiynydd y Gymraeg ein Hadroddiad Blynyddol ar gyfer 2014/15. Drafftir adroddiad 2015/16 yn hwyrach eleni. Cynhwysodd Hysbyseb Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg a gawsom ar 31 Mawrth 2016 ofyniad newydd inni asesu effaith pob prosiect a ariennir gan y Loteri ar y Gymraeg. Ar hyn o bryd ystyriwn ein camau gweithredu mewn ymateb i hyn.

7. Arddangos gwerth y celfyddydau

Camau gweithredu cyffredinol - Coch Melyn Gwyrdd

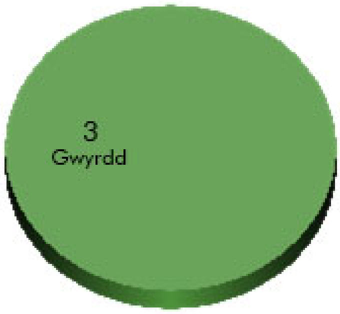

Cam gweithredu	Mesur	Chwarter 3	Diwedd y flwyddyn		
		Coch Melyn Gwyrdd	Coch Melyn Gwyrdd	Tuedd	Sylwadau
13. Casglu a hyrwyddo enghreifftiau o arfer da sy'n dangos ymagwedd gadarnhaol tuag at hyrwyddo'r celfyddydau drwy gyfrwng y Gymraeg	– Casglu ac ysgrifennu isafswm o 6 astudiaeth achos – O leiaf 1 ymgyrch yn y cyfryngau sy'n canolbwyntio ar faterion cydraddoldeb	Gwyrdd	Gwyrdd	→	Lluniwyd astudiaethau achos am yr ymarfer gorau a chawsant eu defnyddio yn ystod ein digwyddiadau, Sgwrs Gelf, a hyrwyddai farchnata dwyieithog. Mae'r pecyn gwybodaeth a luniwyd gyda'r uchod ar ein gwefan. Canolbwyntiodd yr ymgyrch gyfryngol ar ein presenoldeb yn yr Eisteddfod Genedlaethol a'n partneriaeth gyda Chyngor Gofal Cymru am y celfyddydau a llesiant.
14. Sicrhau bod yr holl brosesau ymgynghori agored yn annog adborth gan siaradwyr a grwpiau Cymraeg eu hiaith	– Sicrhau trafodaethau ac ymgysylltiad drwy gyfrwng y Gymraeg	Gwyrdd	Gwyrdd	→	Cyhoeddir ar yr un pryd bob un o'n hymgynghoriadau yn y ddwy iaith ac anogir ymatebwyr i ateb yn eu dewis iaith.
15. Annog trafodaeth am y rôl y gall y celfyddydau ei chwarae wrth hyrwyddo'r celfyddydau drwy gyfrwng y Gymraeg	– Sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei chynnwys yn un o ddigwyddiadau Sgwrs yn ystod 2015/16	Gwyrdd	Gwyrdd	→	Roedd derbyniad gwresog i'r digwyddiadau rhanbarthol o Sgwrs a gynhaliwyd yn chwarter 3 am farchnata dwyieithog. Lluniwyd pecyn gwybodaeth yn sgil Sgwrs i helpu sefydliadau i ddatblygu'r agwedd hon ar y gwaith a gellir islwytho'r pecyn o'n gwefan.

8. Gwneud Cyngor y Celfyddydau yn gorff cyhoeddus effeithlon ac effeithiol

Camau gweithredu cyffredinol - Coch Melyn Gwyrdd

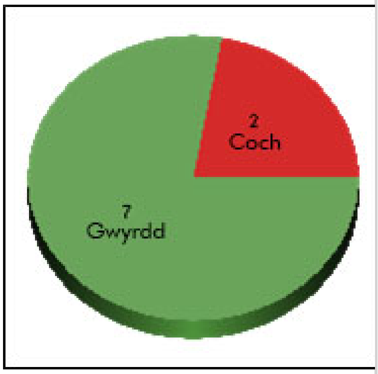

Cam gweithredu	Mesur	Chwarter 3	Diwedd y flwyddyn		
		Coch Melyn Gwyrdd	Coch Melyn Gwyrdd	Tuedd	Sylwadau
16. Darparu gwasanaeth sy'n hollol ddwyieithog yn unol â Safonau'r Gymraeg a'n Cynllun Cymraeg	– Cyhoeddi'r holl ddeunydd allanol corfforaethol mewn print ac ar lein yn ddwyieithog ar yr un pryd – Cofnodi dewis iaith cwsmeriaid i gyfeirio ato wedyn - pob gohebiaeth (gan gynnwys ceisiadau am arian) yn cael ei hateb yn yr iaith wreiddiol. – Tystiolaeth o ddefnyddio'r Gymraeg a darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ymhob digwyddiad Corfforaethol cyhoeddus – Sicrhau bod y pwynt cyswllt cychwynnol cyntaf drwy ein Gwasanaeth Gwybodaeth yn ddwyieithog	Gwyrdd	Gwyrdd	→	Mae pob cyhoeddiad yn ymddangos yn ddwyieithog ac yn cael ei uwchlwytho ar yr un pryd i'r wefan. Cofnodi dewis iaith pob cwsmer ar Gifts ac ateb pob gohebiaeth, gan gynnwys ffurflenni ceisio arian, yn iaith wreiddiol ymholiad/cais y cwsmer. Cynnwys staff Cymraeg eu hiaith a Saesneg eu hiaith mewn cyfarfodydd asesu. Ateb pob ymgeisydd yn ei ddewis iaith. Darparu cyfieithu ar y pryd ymhob digwyddiad cyhoeddus.
17. Adolygu a diwygio Cynllun y Gymraeg i adlewyrchu'r Safonau newydd a ddiffinnir gan Gomisiynydd y Gymraeg	– Sicrhau amlygrwydd priodol i'r Gymraeg, gan gynnwys ein Cynllun Iaith Gymraeg, ar ein gwefan – Sicrhau bod y Cynllun diwygiedig yn cael ei gymeradwyo gan Gomisiynydd y Gymraeg – Briffio'r staff er mwyn iddynt ddeall sut mae hyn yn effeithio ar eu gwaith ac yn ehangach ar y sefydliadau yr ydym yn gweithio â nhw	Gwyrdd	Gwyrdd	→	ıiff Cynllun cyfredol y Gymraeg ei gymeradwyo gan Gomisiynydd y Gymraeg ac mae yn adran y cyhoeddiadau ar ein gwefan. Cyhoeddir unrhyw ddiweddariadau. Hysbysiad Cydymffurfedd Safonau'r Gymraeg a dderbyniasom ar 31 Mawrth 2016 roedd gofyniad newydd inni mewn 3 maes allweddol. Ar hyn o bryd ystyriwn ein camau gweithredu mewn ymateb i hyn a chynhwysir hyn mewn dogfen ar wahân i'w hystyried gan y Cyngor ym Mai. y cyfamser cynhelir trafodaethau parhaus gyda Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg i sicrhau bod pob polisi yn gyfredol a phriodol.

18. Cyngor y Celfyddydau yn cyflawni ei rwymedigaethau ac yn dangos ymagwedd gadarnhaol tuag at faterion yn ymwneud â'r Gymraeg	– Cyhoeddi Cynllun y Gymraeg, 2015/16 – Y cynllun yn cael ei fonitro – Cynhyrchu a chyhoeddi Adroddiad Blynyddol y Gymraeg ar gyfer 2014/15	Gwyrdd	Gwyrdd	→	meradwywyd ein cynllun 2015/16 gan y Cyngor ym Mawrth a chyhoeddwyd ef ar ein gwefan. onitrir yn chwarterol gynnydd yn ôl ein camau gweithredu a nodwyd yn ein Cynllun Gweithredol Cymraeg ac adroddir arno i Grŵp Monitro'r Gymraeg a'r Cyngor. meradwywyd Adroddiad Blynyddol y Gymraeg, 2014/15 gan y Cyngor ym Medi a chan Gomisiynydd y Gymraeg. Cawsom ein Hysbysiad Cydymffurfedd ar 31 Mawrth 2016 ac ar hyn o bryd yr ystyriwn ei oblygiadau. Daw'r Safonau i'w llawn rym cyn belled ein bod ni yn y cwestiwn yn Ionawr 2017.
19. Cyfarfodydd Refeniw Blynyddol yn cael eu cynnal yn newis iaith y Sefydliadau Refeniw	– Pob Cyfarfod Refeniw Blynyddol yn cael ei gynnal yn newis iaith y Sefydliadau Refeniw, a gwasanaethau cyfieithu'n cael eu darparu lle bo'r angen	Gwyrdd	Gwyrdd	→	nhelir pob cyfarfod adolygu blynyddol yn newis iaith y sefydliad sy'n cael arian refeniw gyda chefnogaeth ychwanegol oddi wrth gydweithwyr Cymraeg. Serch hynny dyma un peth a all newid gyda'r Safonau newydd fel y maent ar hyn o bryd ac ystyriwn oblygiad hyn ar ein sefydliad. 2015 cynhaliwyd 7 cyfarfod adolygu blynyddol drwy gyfrwng y Gymraeg allan o'r 68 a gafwyd ac, o'r 7, hwyluswyd 3 gyda gwasanaeth cyfieithu ar y pryd. ıerwydd ystyriaethau Adolygiad Buddsoddi, nid ymgymerwn â chyfarfodydd adolygu blynyddol yn y flwyddyn ariannol gyfredol.
20. Sicrhau bod gennym nifer priodol o staff sy'n medru'r Gymraeg ar draws y staff	– Sicrhau bod isafswm o 50% o staff yn gallu siarad Cymraeg – Monitro ymgyrchoedd recriwtio yn y dyfodol i sicrhau bod gennym aelodau priodol o staff sy'n medru'r Gymraeg – Cynigir i ymgeiswyr ymhob hysbyseb recriwtio broses ymgeisio hollol ddwyieithog – Pob polisi Adnoddau Dynol a'r deunydd cysylltiedig i fod ar gael mewn fformat dwyieithog – Darparu hyfforddiant i ddysgwyr y Gymraeg a'r rhai sy'n dymuno gwella eu gallu yn y Gymraeg – Diwygio'r broses ymsefydlu	Melyn	Coch		ıe hwn yn faes allweddol i'w ystyried yn sgil yr Hysbysiad Cydymffurfedd diweddar – a chaiff ei gynnwys mewn dogfen ar wahân ar agenda'r Cyngor ym Mai. Felly israddiwyd y sgôr i fod yn gyson â'r sylwadau yn y ddogfen i'r Cyngor. hyn o bryd mae 50% o'r staff yn siarad Cymraeg. Serch hynny gallai gofynion cyfredol y Safonau Darparu Gwasanaeth sydd yn ein Hysbysiad Cydymffurfedd effeithio ar nifer y swyddi yr ystyriwn ar hyn o bryd yn Gymraeg hanfodol. Penna Disgrifiadau Swyddi ofynion Cymraeg. Ar hyn o bryd dim ond 17% o'n disgrifiadau swydd yn pennu'r swyddi'n

					Gymraeg hanfodol. Mae staff dwyieithog ymhob un o'r swyddi hyn. hoeddir pob hysbyseb recriwtio'n ddwyieithog a gwahoddir ymgeiswyr i ymateb yn eu dewis iaith. Profir sgiliau Cymraeg yr ymgeiswyr pan gyfwelir â hwy pan gynigiant am swyddi Cymraeg hanfodol. hyn o bryd mae rhaglen ar waith o adolygu polisïau perthnasol ag Adnoddau Dynol ac wedyn, fel y gofyn y Safonau, y cyfieithir hwy a chyhoeddir hwy ar Hwb. ystod y flwyddyn ni allem ddod o hyd i ddarparwr cyson o wersi Cymraeg ar gyfer y staff. Serch hynny, mae darparu cyfleoedd hyfforddi priodol yn flaenoriaeth a gobeithir rhoi trefniadau newydd ar waith yn y flwyddyn ariannol newydd. Ystyria'r sesiynau hyfforddi hyn sgiliau ysgrifenedig a llafar. Yn y cyfamser cyflwynwyd Cinio Cymraeg - sesiynau Cymraeg anffurfiol mewnol - sy'n rhoi'r cyfle i'r staff ymarfer eu sgiliau Cymraeg gyda chydweithwyr. y broses ymsefydlu gyfredol i aelodau newydd o'r staff roedd gwybodaeth am Gynllun y Gymraeg presennol a'i weithdrefnau cysylltiedig. niwyd sesiwn friffio i bob aelod newydd o'r staff a chyhoeddir hi ar ôl cadarnhau'r Safonau.
21. Polisïau a gweithdrefnau caffael nwyddau a gwasanaethau yn deg, yn gyfiawn, yn dryloyw ac yn bodloni gofynion Cynllun y Gymraeg	– Pob Gwahoddiad i Dendro'n annog ymatebwyr i ateb yn eu dewis iaith a gohebir â hwy wedyn yn eu dewis iaith – Cynnwys data ac ystadegau yn yr adroddiad blynyddol	Gwyrdd	Gwyrdd		Cyhoeddi gwahoddiadau i dendro a mynegi diddordeb yn y Gymraeg a'r Saesneg. Cynnwys ein telerau tendro a chaffael safonol ystyriaethau'r Gymraeg ac annog darparwyr posibl i ymateb yn eu dewis iaith. Rydym yn caffael drwy borthol 'GwerthwchiGymru' a mabwysiadu ei ymarfer caffael. Golyga hyn gyflwyno i'r Cyflenwyr Holiadur a â i'r afael ag ystyriaethauCydraddoldebau, gan gynnwys y Gymraeg. Cynhwyswn yr holiadur hwn yn ein canllawiau ymgynghorol o ran caffael a chomisiynu. Coledir a chynhwysir data'r Gymraeg yn Adroddiadau Blynyddol y Gymraeg.

22. Sicrhau bod ein systemau TG a'n seilwaith sefydliadol yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg	– Systemau TGCh yn cynnwys opsiwn rhyngwyneb Cymraeg os yw ar gael – Y fewnrwyd i ddiwallu gofynion Safonau'r Gymraeg	Gwyrdd	Coch		Mae hwn yn faes allweddol i'w ystyried yn sgil yr Hysbysiad Cydymffurfedd diweddar – a chaiff ei gynnwys yn ddogfen ar wahân ar agenda'r Cyngor ym Mai. Felly israddiwyd y sgôr i fod yn gyson â'r sylwadau yn y ddogfen i'r Cyngor. Rydym yn ymwybodol pa becynnau meddalwedd sydd ar gael yn y Gymraeg ac yn cynnig y dewis hwn yn rhan o'n proses ymsefydlu TGCh. Rydym wedi archwilio gweddill y ceisiadau a'r casgliadau o feddalwedd a ddefnyddir gan Gyngor Celfyddydau Cymru ac nid oedd yr un yn cynnig fersiwn Gymraeg yn syth o'r blwch fel petai. Datblygwyd ein system ceisio grantiau ar-lein i alluogi ffurflenni cyhoeddus i ymddangos yn y Gymraeg. Byddai pob meddalwedd arall yn gofyn am fuddsoddiad sylweddol gennym i ddatblygu rhyngwyneb Cymraeg. Mae gofynion Cymraeg yn cael eu cynnwys bob tro yr ydym yn ystyried cael meddalwedd newydd. Gellid cynorthwyo nifer o systemau megis Cascade, iPOS ac Expense drwy ddefnyddio meddalwedd trydydd parti (Linguaskin) ond ni all Gifts, cymhwysiad gwasanaethu cleientiaid sy'n waddol, ddefnyddio'r feddalwedd. Mae'n meddalwedd fewnrwyd ar gael gyda rhyngwyneb dwyieithog y gall y staff ei ddewis ond byddai'n rhaid ail-godio ac ailddrafftio'r fewnrwyd. Ar hyn o bryd dim ond yn Saesneg y mae'r cynnwys ond dan y Safonau newydd a'n Hysbysiad Cydymffurfedd y bydd yn rhaid inni ddarparu'r holl gynnwys yn ddwyieithog. Byddai'n golygu llawer rhagor o gostau o ran adnoddau a gweinyddu. Tynasom sylw at y ffaith hon yn y gorffennol yn rhan o'n hymateb i archwiliad Comisiynydd y Gymraeg parthed y Safonau, ac rydym wrthi'n ystyried hyn yn ein hymateb i'r Hysbysiad Cydymffurfedd.

23. Cynyddu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn ein gweithle	– Cynnal cyfarfodydd mewnol priodol yn ddwyieithog gyda chymorth gwasanaethau cyfieithu lle bo'r angen	Gwyrdd	Gwyrdd		Darperir gwasanaeth cyfieithu ar y pryd i gyfarfodydd Grŵp Monitro'r Gymraeg a'r Cyngor hyd yn hyn. Byddai estyn y ddarpariaeth hon i gyfarfodydd mewnol eraill yn ddymunol iawn ond bydd raid ystyried hyn o safbwynt y lleihad cyfredol yn ein costau gweithredu, ond byddai'n bosibl wrth gwrs. Serch hynny nid yw'n ofyniad dan ein Hysbysiad Cydymffurfedd cyfredol i gynyddu defnydd y Gymraeg mewn cyfarfodydd mewnol eithr i wneud hynny mewn cyfarfodydd gyda phartïon allanol lle noda'r partïon fod y Gymraeg yn ddewis iaith iddynt. Trafodir yr ystyriaeth hon mewn dogfen ar wahân i'r Cyngor.
24. Adroddwn ar ein cynnydd yn ystod y flwyddyn, gan nodi ein cyflawniadau yn ôl y targedau yn y Cynllun Gweithredu hwn	– Anfon cofnodion Grŵp Monitro'r Gymraeg ymlaen at y Cyngor – Cymeradwyo ein Hadroddiad Blynyddol gan Gomisiynydd y Gymraeg	Gwyrdd	Gwyrdd		Dan ei gylch gorchwyl cyfredol edrydd y Grŵp i'r Cyngor. Mae trefniadau ar waith i gynnwys cofnodion cyfarfodydd y Grŵp ar agenda'r Cyngor Cymeradwywyd Adroddiad Blynyddol y Gymraeg, 2014/15 gan y Cyngor ym Medi a chan Gomisiynydd y Gymraeg.

Cynllun Gweithredu'r Gymraeg, 2016/17

1. Creu'r amgylchedd i'r celfyddydau ffynnu.		
Beth yr ydym yn ceisio ei gyflawni? Rydym am i'n hartistiaid a'n sefydliadau gorau allu creu eu gwaith gorau a'u cynnal eu hunain drwy safon eu gweithgareddau. Mae'n strategaeth gelfyddydol, *Ysbrydoli,* yn cynnwys esboniad manwl o'r pwysigrwydd diwylliannol a welwn yn y broses o hyrwyddo ymgysylltiad pobl â'r celfyddydau drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg. Ein blaenoriaethau fydd y canlynol: ein Hadolygiad Buddsoddi a adfywia ein portffolio presennol o sefydliadau sy'n cael arian refeniw; dechrau rhoi ar waith egwyddorion allweddol ein strategaeth gelfyddydol, *Ysbrydoli*; cefnogaeth i artistiaid unigol a hyrwyddo amgylchedd sy'n annog a chefnogi'r defnydd o'r Gymraeg ar gyfer artistiaid, sefydliadau celfyddydol, ymgyfranogwyr ac aelodau o'r gynulleidfa. I gynorthwyo wrth feincnodi a monitro cynnydd yn y maes hwn, casglwn wybodaeth am broffil demograffig y Gymraeg ledled Cymru a'i defnyddio i borthi strategaeth a pholisi.		
Cam gweithredu	**Mesur**	**Tîm arweiniol**
1. Monitro'r effaith (cadarnhaol a negyddol) ar yr iaith Gymraeg a gaiff pob newydd polisi, prosiect a chynnig Safon 85	– Ymgymryd ag adolygiad o'r Gymraeg yn rhan o broses Asesu'r Effaith ar Gydraddoldebau – Diwygio templed yr asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb i gynnwys effeithiau cadarnhaol (neu welliannau) cynigion y Gymraeg i'w hystyried yn rhan o'r asesiad	Pob tîm Cyfarwyddwr Ymgysylltu ac Ymgyfranogi
2. Sicrhau y diwalla'n llwyr ein proses gyfredol i ymgeisio am grantiau ofynion y Safonau fel y maent yn ein Hysbysiad Cydymffurfedd Safonau 68, 68a a 70	– Diwygio geiriad ar ein gwefan, ein ffurflenni cais a'n canllawiau ariannu i nodi y gellir cyflwyno ceisiadau yn y Gymraeg ac na chânt geisiadau felly eu trin yn llai ffafriol o'u cymharu â'r rhai a gyflwynir yn y Saesneg – Sicrhau bod ceisiadau Cymraeg yn cael eu hasesu yn yr un ffordd â'r rhai Saesneg ac nad oes oedi wrth ohebu ag ymgeiswyr oherwydd y Gymraeg	Cyfathrebu/Pennaeth Gwasanaethau Buddsoddi ac Ariannu Pennaeth Gwasanaethau Buddsoddi ac Ariannu

	– Rhaid cynnig i ymgeiswyr a wahoddir i gyfweliad i drafod eu cais y dewis o gael eu cyfweld yn y Gymraeg gan ddefnyddio gwasanaethau cyfieithu ar y pryd os oes angen.	Datblygu'r Celfyddydau/Cyfathrebu
3. Hybu'r Gymraeg yn iaith gymunedol	– Targedu'r Gymraeg gan brosiectau a mentrau allweddol, gan gynnwys rhaglen Noson Allan, yn faes o flaenoriaeth. – Cwmpas daearyddol cynrychioliadol o gymorthfeydd ariannu a lleoliadau eraill lle y cynhelir cyfarfodydd cyhoeddus	Datblygu'r Celfyddydau Gwasanaethau Gwybodaeth

2. Cynyddu gwerth y cyfnewid diwylliannol rhyngwladol i gelfyddydau Cymru

Beth yr ydym yn ceisio ei gyflawni?

Rydym am alluogi artistiaid a sefydliadau celfyddydol sy'n arwain yng Nghymru i wireddu eu huchelgais rhyngwladol drwy ehangu eu gorwelion, annog eu posibiliadau a chysylltu â phartneriaid a marchnadoedd sy'n ysbrydoli. Mewn byd sy'n gweithredu'n gynyddol ar lefel ryngddibynnol a chysylltiedig, rydym am i gelfyddydau Cymru allu gweithredu'n effeithiol ym marchnad y byd.

Cam gweithredu	Mesur	Tîm arweiniol
4. Galluogi artistiaid sy'n gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg i ddatblygu marchnadoedd rhyngwladol newydd ar gyfer eu gwaith	– Presenoldeb o leiaf 4 artist/grŵp Cymraeg mewn digwyddiadau arddangos rhyngwladol yn ystod 2016/17	Celfyddydau Rhyngwladol Cymru

3. Dod o hyd i gyfleoedd, ffyrdd a lleoedd newydd er mwyn i bobl fwynhau a chymryd rhan yn y celfyddydau		
Beth yr ydym yn ceisio ei gyflawni? Rydym am annog cynifer o bobl â phosibl yng Nghymru i fwynhau a chymryd rhan yn y celfyddydau. Ond nid yw'n fater yn unig o amddiffyn a chadw'r hyn sy'n bodoli eisoes. Rydym eisiau gweld y gweithgareddau celfyddydol yr ydym yn eu cefnogi yn ymestyn allan i drawstoriad ehangach o boblogaeth Cymru - mewn ffyrdd newydd ac mewn lleoedd newydd a thrwy gyfrwng y ddwy iaith - gan gyrraedd pobl sydd wedi wynebu rhwystrau o ran mynychu a chymryd rhan yn y celfyddydau yn y gorffennol.		
Cam gweithredu	Mesur	Tîm arweiniol
5. Sefydliadau ym Mhortffolio Celfyddydol Cymru i gynyddu nifer y digwyddiadau neu weithgareddau ymgyfranogol Cymraeg targedol a, lle bo eu gweithgarwch yn agored i bawb, eu bod yn ymdrechu i gynyddu eu ffigyrau mynychu ac ymgyfranogi	– Coladu data drwy'r atebion i'r Arolwg o Bortffolio Celfyddydol Cymru	Ymgysylltu ac Ymgyfranogi Datblygu'r Celfyddydau

4. Datblygu creadigrwydd plant a phobl ifainc
Beth yr ydym yn ceisio ei gyflawni? Rydym am gael rhagor o blant a phobl ifainc ledled Cymru i ymwneud yn weithredol â gweithgarwch creadigol o safon. Bid a fo am yr amgylchiadau y mae'r plant a'r bobl ifainc yn eu hwynebu, hoffwn i'n holl bobl ifainc gael y cyfle i ddatblygu eu talentau (gan gynnwys hyd at lefel estynedig o gyrhaeddiad). Mae Creawdwyr Ifainc – ein strategaeth i ddatblygu'r celfyddydau a phobl ifainc – yn ein hymrwymo i sicrhau bod cyfleoedd i ymgysylltu â'r celfyddydau ar gael i bob plentyn a pherson ifanc yng Nghymru. Mae gan blant a phobl ifainc wahanol sgiliau, gwahanol alluoedd a gwahanol anghenion. Yn ein holl raglenni byddwn yn sicrhau bod pob un o'r anghenion a'r galluoedd hyn yn cael eu diwallu. Blaenoriaeth allweddol fydd gweithio gyda Llywodraeth Cymru ar weithredu'r Adolygiad o'r Celfyddydau ac Addysg, Dysgu Creadigol drwy'r Celfyddydau.

Cam gweithredu	Mesur	Tîm arweiniol
6. Gwerthuso darpariaeth gweithgarwch a chyrraedd y Gymraeg, drwy Ddysgu Creadigol drwy'r Celfyddydau, gan gynnwys y canlynol a. nifer y ceisiadau Cymraeg b. nifer yr Asiantiaid Creadigol Cymraeg	– Dengys ffigyrau fod y ganran yn gymaradwy o ran ysgolion sy'n ymwneud â gweithgarwch Cymraeg a nifer yr ysgolion Cymraeg yng Nghymru	Ymgysylltu ac Ymgyfranogi

5. Annog arloesedd, gwytnwch a chynaliadwyedd

Beth yr ydym yn ceisio ei gyflawni?

Rydym am ddarparu strategaeth ar gyfer Cyngor y Celfyddydau, ac ar gyfer celfyddydau Cymru, sy'n annog arloesedd ac entrepreneuriaeth ac sy'n galluogi gwaith ein hartistiaid a'n sefydliadau celfyddydol i fynd yn fwy gwydn a chynaliadwy.

Serch hynny, mae ein diffiniad o gynaliadwyedd yn un eang ac mae'n cynnwys yr agweddau ar les amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd. Nodwedd allweddol o hyn, yn ôl y tebyg, fyddai'r graddau y mae sefydliadau celfyddydol wedi'u hymsefydlu yn eu cymunedau lleol, gan hybu gweithgarwch sy'n ymgysylltu ag unigolion a'u cyrraedd ar draws holl rychwant y gymdeithas.

Bydd y gwaith yr ydym yn ymroddedig i ymgymryd ag ef yn y maes hwn yn fuddiol i iechyd ac economi Cymru a gallai gynhyrchu rhagor o gyfleoedd gwaith i artistiaid a sefydliadau celfyddydol Cymraeg eu hiaith.

Cam gweithredu	Mesur	Tîm arweiniol
7. Cynorthwyo sefydliadau ym Mhortffolio Celfyddydol Cymru i weithredu mewn modd sy'n cydymffurfio'n llwyr â pholisïau'r Gymraeg	– Ystyriaethau'n ymwneud â'r Gymraeg yn flaenoriaeth hanfodol mewn prosiectau sy'n cael arian y loteri a chytundebau arian	Gwasanaethau Buddsoddi ac Ariannu Grŵp Monitro’r Gymraeg
	– Pob sefydliad ym Mhortffolio Celfyddydol Cymru i gynnal gwefan hollol ddwyieithog yn ystod 2016/17	Gwasanaethau Buddsoddi ac Ariannu
	– Pob Cwmni Cenedlaethol i gyhoeddi Cynllun Gweithredu'r Gymraeg	

6. Amddiffyn a thyfu'r arian ar gyfer celfyddydau Cymru

Beth yr ydym yn ceisio ei gyflawni?

Mae celfyddydau Cymru yn cael eu cynnal gan ystod o wahanol sefydliadau sy'n cyfrannu arian, adnoddau ac arbenigedd. Serch hynny, mae pwysau ar ariannu (yn enwedig yn y sector cyhoeddus) gyda'n hawdurdodau lleol yn enwedig yn wynebu anawsterau cynyddol anhawster wrth gynnal eu lefelau presennol o ariannu hyd yn oed. Ein blaenoriaeth yn ystod 2015/16 fydd adeiladu'n bellach ar ein hymgyrch eiriolaeth sydd gyda'r nod o amddiffyn buddsoddiad yr awdurdodau lleol yn y celfyddydau.

Mae data a thystiolaeth yn ein galluogi i fonitro pa mor effeithiol yr ydym yn gweithio. Bydd gwella ein sail dystiolaeth yn flaenoriaeth yn ystod 2015/16.

Cam gweithredu	Mesur	Tîm arweiniol
8. Defnyddio'r data a gasglwn ar ystadegau Cymraeg am sut y dosberthir ein harian i asesu'r effaith pob grant a roddwn a. ar y Gymraeg b. datblygu mentrau targedol i fynd i'r afael ag unrhyw fylchau a nodir neu unrhyw ardaloedd a dangynrychiolir Safon 90	– Diwygio'r Adroddiad Diweddu cyfredol i gynnwys gofyniad ychwanegol (a) – Dadansoddi data a'i ddefnyddio i borthi ein gwaith datblygu yn y dyfodol – Adrodd ar y cynnydd yn Adroddiad Blynyddol y Gymraeg	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Buddsoddi ac Ariannu Adran Ymchwil Prif Weithredwr

7. Arddangos gwerth y celfyddydau

Beth yr ydym yn ceisio ei gyflawni?

Rydym am hyrwyddo'r syniad bod celfyddydau Cymru yn gadarnhaol ac ymgysylltiol gan sicrhau bod y sector celfyddydol a'r cyhoedd yng Nghymru yn deall beth y mae Cyngor Celfyddydau Cymru yn ceisio ei gyflawni.

Cam gweithredu	Mesur	Tîm arweiniol
9. Sicrhau bod pob ymchwil a gomisiynir/yr ymgymerir â hi i	– Cynnwys ystyriaeth yn rhan hanfodol o'r ymchwil	Ymchwil

fynd i'r afael â phenderfyniad polisi yn cynnwys ystyriaeth o'r canlynol a. Cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg b. Nid yw'n trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg Safonau 91, 92 a 93		
10. Sicrhau bod yr holl brosesau ymgynghori agored yn a. annog adborth gan siaradwyr a grwpiau Cymraeg eu hiaith b. Cynnwys ystyriaeth o sut y gellid llunio'r cynnig i gynnwys cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg a sicrhau na thrinnir y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg Safon 88	– Sicrhau trafodaethau ac ymgysylltiad drwy gyfrwng y Gymraeg – Cynnwys ystyriaeth yn rhan hanfodol o'r ymgynghoriad	Cyfathrebu

8. Gwneud Cyngor y Celfyddydau yn gorff cyhoeddus effeithlon ac effeithiol

Beth yr ydym yn ceisio ei gyflawni?

A ninnau'n gorff cyhoeddus, mae gennym gyfrifoldeb i greu sefydliad cryf a hyderus sy'n darparu gwasanaethau sy'n berthnasol a defnyddiol. Darparu gwasanaethau proffesiynol ar draws ystod o ddisgyblaethau. Yn ogystal ag anelu am safon wrth ddarparu'r gwasanaethau hyn, rydym yn ymroddedig i'w chyrraedd mewn ffyrdd sy'n lleihau'r gost gan gydnabod hefyd ein cyfrifoldeb i ddod yn sefydliad sy'n fwy cynaliadwy'n amgylcheddol.

Un o ddangosyddion allweddol ein heffeithiolrwydd a'n heffeithlonrwydd yw'r graddau rydym yn gallu cyrraedd safonau uchel o wasanaeth cyhoeddus pa bynnag iaith a ddefnyddiwn.

Cam gweithredu	Mesur	Tîm arweiniol
11. Darparu gwasanaeth sy'n hollol ddwyieithog yn unol â Safonau'r Gymraeg a'n Cynllun Cymraeg Safon 30	– Cyhoeddi'n ddwyieithog ac ar yr un pryd bob deunydd corfforaethol allanol, gan gynnwys deunydd arddangos, mewn print, cyflwyniadau cyhoeddus (gan gynnwys	Cyfathrebu

Safonau 2, 3, 7, 8, 9, 14	cyflwyniadau PowerPoint) – a ffurflenni ar-lein	
	– Diwygio tudalennau gwe a phenawdau llythyr i gynnwys datganiad cyffredinol sy'n gwahodd y derbynwyr i ohebu/ffonio yn y Gymraeg neu'r Saesneg ac sy'n nodi na fydd gohebu/ffonio yn Gymraeg yn golygu oedi	Cyfathrebu
	– Cofnodi dewis iaith cwsmeriaid i gyfeirio ato wedyn - pob gohebiaeth (gan gynnwys ceisiadau am arian) yn cael ei hateb yn yr iaith wreiddiol.	Gwasanaethau Buddsoddi ac Ariannu
Safonau 8, 20	– Tystiolaeth o ddefnyddio'r Gymraeg a darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ymhob digwyddiad Corfforaethol cyhoeddus	Cyfathrebu
Safon 9	– Bydd pob aelod o'r staff yn cyfarch yn ddwyieithog a darparu unrhyw hyfforddiant angenrheidiol	Adnoddau Dynol
Safon 21	– Rhoi gwybod i bawb sy'n ein ffonio ar ein prif rif ffôn fod gwasanaeth Cymraeg ar gael	Tîm Gwybodaeth
Safonau 24, 24a, 25, 25a, 25ch	– Wrth gysylltu ag unigolyn neu ei ffonio am y tro cyntaf, bydd y staff yn gofyn am ei ddewis iaith a'i gofnodi i gyfeirio at y cofnod yn y dyfodol.	Adnoddau Dynol/Cyfathrebu
Safon 54	– Wrth wahodd unigolion i gyfarfod am y tro cyntaf, bydd y staff yn gofyn am eu dewis iaith a'i gofnodi i gyfeirio at y cofnod yn y dyfodol a threfnu i'r cyfarfod hwnnw wasanaeth cyfieithu ar y pryd os bydd o leiaf 10% o'r mynychwyr yn nodi'r Gymraeg yn ddewis iaith	

	– Bydd pob ffrwd drydar gorfforaethol a gychwynnir gan unrhyw un o'n meysydd busnes yn ddwyieithog gan gynnwys Celfyddydau Cymru, Celfyddydau Rhyngwladol Cymru a Noson Allan	Uwch Tîm Rheoli/Cyfathrebu
12. Adolygu a diwygio Cynllun y Gymraeg i adlewyrchu'r Safonau newydd a ddiffinnir gan Gomisiynydd y Gymraeg Safon 94, 150, 151, 156, 157, 159, 162	– Sicrhau bod y Cynllun diwygiedig yn cynnwys polisi am ddefnyddio'r Gymraeg yn ein gweithle – Bydd y Cynllun diwygiedig yn cynnwys ystyriaeth o ymdrin â chwynion Cymraeg a chydymffurfio â'r Safonau – Sicrhau bod y Cynllun diwygiedig yn cael ei gymeradwyo gan Gomisiynydd y Gymraeg – Llunio polisi a'i gyhoeddi ar ein mewnrwyd - Briffio'r staff er mwyn iddynt ddeall sut mae hyn yn effeithio ar eu gwaith ac yn ehangach ar y sefydliadau yr ydym yn gweithio â nhw	Cyfathrebu Prif Weithredwr Prif Weithredwr w
13. Cyngor y Celfyddydau yn cyflawni ei rwymedigaethau ac yn dangos ymagwedd gadarnhaol tuag at faterion yn ymwneud â'r Gymraeg Safon 149, 161, 163, 165 Safon 152, 153, 155, 158, 164, 167	– Cyhoeddi Cynllun y Gymraeg, 2016/17 – Y Cynllun yn cael ei fonitro – Dogfennu tystiolaeth am ein cynnydd wrth gydymffurfio â'n Safonau a gyhoeddir ar ein gwefan – Llunio a chyhoeddi Adroddiad Blynyddol y Gymraeg ar gyfer 2015/16 sy'n cynnwys tystiolaeth o gydymffurfedd â'r Safonau, cofnodion, llunio polisïau a chwynion Cymraeg	Prif Weithredwr Grŵp Monitro Prif Weithredwr ŵ w Grŵp Monitro

14. Diwallu'n llwyr Safonau'r Gymraeg o ran recriwtio staff Safon 133, 135	– Bydd pob hysbyseb yn dweud y gellir cyflwyno ceisiadau yn Gymraeg ac na chânt y ceisiadau eu trin yn llai ffafriol na'r Saesneg – Gedy pob ffurflen gais i'r ymgeisydd ddewis un ai cyfweliad Cymraeg neu Saesneg ac y gellir defnyddio gwasanaeth cyfieithu ar y pryd os yw'n briodol	Adnoddau Dynol w Adnoddau Dynol
15. Sicrhau bod gennym nifer priodol o staff sy'n medru'r Gymraeg ar draws y staff Safon 147 Safonau 123, 145 Safon 126-127, 146 Safon 145 Safon 128	– Sicrhau bod isafswm o 50% o'r staff yn gallu siarad Cymraeg – Cadw copïau o asesiadau o ofynion sgiliau Cymraeg am bob swydd – Cynigir i ymgeiswyr ymhob hysbyseb recriwtio broses ymgeisio hollol ddwyieithog – Asesiad blynyddol o sgiliau Cymraeg pob gweithiwr – Cynigir i ymgeiswyr ymhob hysbyseb recriwtio broses ymgeisio hollol ddwyieithog – Diwygio'r broses ymsefydlu i gynnwys ymwybyddiaeth o ddiwylliant a hanes Cymru, y Safonau a'r defnydd o Gymraeg yn y gweithle	Adnoddau Dynol Adnoddau Dynol Adnoddau Dynol Adnoddau Dynol Adnoddau Dynol Adnoddau Dynol
16. Sicrhau bod polisïau a gweithdrefnau ar gyfer caffael nwyddau a gwasanaethau yn deg, yn gyfiawn ac yn bodloni gofynion Cynllun y Gymraeg Safon 75	– Pob Gwahoddiad i Dendro'n annog ymatebwyr i ateb yn eu dewis iaith a gohebir â hwy wedyn yn eu dewis iaith – Cynnig i bob ymgeisydd a gaiff gyfweliad o ganlyniad i ymarfer tendro y dewis o gael eu cyfweliad yn Gymraeg gan ddefnyddio gwasanaeth cyfieithu ar y pryd os oes angen	Pennaeth TGCh a Seilwaith Cyfathrebu

	– Cynnwys data ac ystadegau yn yr adroddiad blynyddol	Pennaeth TGCh a Seilwaith
17. Sicrhau bod ein systemau TG a'n seilwaith sefydliadol yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg Safonau 116, 121 Safon 66	– Cynnwys systemau TGCh ddewis o ryngwyneb yn y Gymraeg a gwirydd sillafu/gramadeg pan fônt ar gael – Cynnwys tudalennau'r fewnrwyd ddeunydd cefnogi Cymraeg i'r staff i'w helpu i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle – Pob hysbysiad mewnol i'w harddangos yn ddwyieithog gyda'r Gymraeg yn gyntaf	Pennaeth TGCh a Seilwaith Cyfathrebu Rheolwr Cyfleusterau
18. Sicrhau bod y dewisiadau Cymraeg am yr ystyriaethau Adnoddau Dynol canlynol ar gael i'r staff: a. Contractau cyflogaeth b. Unrhyw ohebiaeth bapur ynghylch cyflogaeth unigolyn c. Gofynion hyfforddiant d. Perfformiad a gwerthusiad e. Cofnodion o absenoldeb gan gynnwys salwch a gwyliau blynyddol f. Pob polisi Adnoddau Dynol gan gynnwys cwynion mewnol g. Cyfarfodydd gydag Adnoddau Dynol i drafod materion cysylltiedig Safonau 95-115	– Diwygio polisïau Adnoddau Dynol i gynnwys y geiriad bod dewisiadau Cymraeg erbyn hyn ar gael – Cyfieithu a chyhoeddi ar Hwb dempledi a pholisïau cyfredol Adnoddau Dynol – Bydd y staff yn ymwybodol bod y dewisiadau Cymraeg ar gael i'r rhai sydd eu heisiau – Bydd meddalwedd Adnoddau Dynol ar gael yn ddwyieithog – Cynnal cyfarfodydd ag Adnoddau Dynol i drafod materion cysylltiedig yn newis iaith yr aelod o'r staff	Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau Pennaeth TGCh a Seilwaith